

«KƏLİMƏT-I MƏKNUNƏ» kitabı haqqında

Son əsrlərdə yaranmış dinlərdən biri respublikamızda da fəaliyyət göstərən Bəhai dinidir. Qəzetişimizin bu sayından başlayaraq həmin dindən bahs edəcəyik.

«KƏLİMƏT-I MƏKNUNƏ» kitabı Həzret Bəhaullah'a taxminən 1858-ci ildə naziş olmuşdur. İlahi öyüd-nəsihatlərdən ibarət olan bu qeyri-adı toplu hər bir insana Allahın ruhi dünyalarına gedən yolda kamil rəhberlikdir.

Bəhai Dininin Banisi Həzret Bəhaullah (1817-1892) öz missiyasını 1863-cü ildə elan etmişdir. Onun özünü bəhai adlandıran ardıcılın inanırları ki, O hal-hazırda Allahın sonuncu Elçisidir və İbrahim, Krishna, Musa, Buddha, Zerdüşt, İsa və Məhəmməd kimi Peyğemberlərin missiyasını davam etdirir.

Həzret Bab Həzret Bəhaullahın gelişini müjdəleyen Peyğember olmuşdur. O, 1844-cü ilin mayında Dzündən də qüdrətli olan və əvvəlki şahyərin Məqəddəs Yazılılarında gəstintim, məmənlik və sülh erasının başlangıcını qoyacaq Kəsin zühr edəcəyini bildirmişdi.

Həzret Bəhaullahın Əmrinin davamçısı Onun Özüne varis və teliminin səlahiyyəti şərhçisi təyin etdiyi oğlu Həzret Əbdülbehə (1844-1921) olmuşdur.

Həzret Bəhaullahın teliminin esas qayesi birlidir. O, deyirdi ki, Allah tekdir, bütün dünyavi dinlərin mənhiyyəti «əbedi və əzəli olan Allahə dəyişməz İnamın ifadəsidir», bütün şəxsiyyət bir kökden olub sülh və emin-əmanlıqla yaşamasıdır.

Başarıyyətin qədəm qoyduğu eni, böyük eranın Peyğemberi Həzret Bəhaullahın məqsədi keçmiş şahyəri çevirmek deyil, onları həyata eştirəkdir, müasir cəmiyyəti arçalayan və bir-birinə qarşı

fərqləri nəzərə çarpdırmaq deyil, onları barışdırmaqdır.

«KƏLİMƏT-I MƏKNUNƏ»ni başa düşmək üçün insanın ikili təbiətini, daha daqiq desək, onda birbirinə bağlı mənəvi və fiziki başlanğıclar, ruhu və bədəni nəzərə almaq lazımdır. Allahın sıfətində və Allahın bənzərində yaradılmış insanın ruhu ilahi keyfiyyətlər və xüsusiyyətlər əldə etməyə qabildir. Bədəndən ayrılrak Allahın ruhi dünyalarında fiziki həyatı dövründə nail olduğu paklık və möminlik vəziyyətində ruh öz inkişafını davam etdirəcəkdir.

Bu ilahi məqsədə Həzret Bəhaullahın çoxsaylı Yazılıları xidmət edir ki, bunların da arasında hər bir insanın qəlbine bilavasitə yönəlmüş «KƏLİMƏT-I MƏKNUNƏ» xüsusi yer tutur,

«Kəlimət-i meknune»da xatırlanan «cənnət», «cənnət bağı», «göy» anlayışları Allaha yaxınlaşan, «cehennem» isə Ondan uzaqlaşan ruhun vəziyyətini təsvir edən rəmzlərdir. İnsan üçün ən ali vəziyyət iman ruhuna çatmaqdır, bunun üçün isə O öz dövrünün Allah Elçisine iman getirmeli və Onun vəsiyyətlərini itətkarlaqla yerinə yetirmalıdır. Həzret Bəhaullah göstərir ki, insanın bilik və təhsili öz-özlüyündə nə qədər dərin olsa da, ona ruhi reallığı kifayət qədər başa düşməyə imkan verməyəcəkdir: çox vacibdir ki, ilahi xüsusiyyətlərin məskəni olan üzük nurlansın. Həzret Bəhaullahın

«KƏLİMƏT-I MƏKNUNƏ»nın əsas məqsədi-insana öz üreyini temizlemek, fani dünyaya bağlılıqlıdan çəkinmek və ruhunu ən qəddar düşməndən - öz pis «ehtiras və tamahından» qorumaq üçün kömək etməkdir. Həzret Bəhaullah öyredir ki, bu dünyada hər şey insanın rıfah üçün yaradılmışdır. Allah insana layiq olduğu bütün nemətlərdən istifadə etməyi və ona həyatın

xoşbəxtliyini dadmaq imkanı verir. Lakin insan neyinə onunla Allah arasında manea olmasına imkan verməməlidir.

Başqa Peyğamberlər kimi Həzret Bəhaullah da öyredir ki, «var-dövlət axtaranla onun arzusu, aşiqle məşqu arasında en böyük manəedin»; lakin O xəbərdarlıq edir ki, kasibi da eyni manea gözleyə bilər. İnsanın qüruru və xudbinliyi və heç də nadir olmayan hallarda onun biliyi, cəmiyyətdə yeri və nüfuzu da onu Allahdan ayıran manəelərdir.

«KƏLİMƏT-I MƏKNUNƏ» yüksək poetik dildə, metafor, rəmz və allegoriyalardan istifadə edilməklə yazılmışdır. Onlardan bəziləri Həzret Əbdülbehənin əsərlərində izah edilmişdir.

Belə ki, 19-cu ayədə (fars dilindən) «aydın və doğru sahə» sözü Həzret Babın Vəhyinə, «Ənise ağacı» - Həzret Bəhaullah Əhdinə, «mübarek və müqəddəs fəza» isə insanın üreyinə işaretdir. Başqa Lövhələrdə Həzret Əbdülbehə «Ənise ağacı altında» toplusunu Həzret Bəhaullahın Əhdinən müəyyən edilmiş kimi izah edir. Bu Əhdə 71-ci ayədə (fars dilindən) işarə edilir. Həzret Əbdülbehə deyir ki, Paran dağındaki əhd Müqəddəs Torpaqda Ali Qələmlə yazılmış və Onun süudündən sonra oxunacaq Həzret Bəhaullahın Vəsiyyətidir.

Nehayət, 79-cu ayədə (fars dilindən) «qanad» və «daraq» anlayışları da Həzret Bəhaullahın Vəsiyyəti kimi şərh edilir.

20 və 48-ci ayələrdən qabaq gələn setirlerdə (fars dilindən) Həzret Bəhaullah «beşinci Cənnət Lövhə» və «Yaqut Lövhənə» xatırlatmışdı və sonra onlardan parçalar getirmişdi. Həzret Əbdülbehə izah etmişdir ki, bu Lövhələr bu dünyada hələ naziş olmayıb və Allahın dərgahında saxlanılır.

77-ci ayədə (fars dilindən) «Sidrətül-Müntəha» anlayışı herfi

İşərat Bəhəvələnə

KƏLİMƏT-I MƏKNUNƏ

• Kişili kəlamlar

mənada, «arxasından yol olma ağaç» deməkdir. Ərebler yol bə ağaclar ekərek axırıncıda nə qoyardılar ki, bu da irediye yoxmadığını göstərirdi. Lövhələrdə anlayış insanların dərk bilmedikləri Allahın Elçisini simvolu «Huri» anlayışı Həzret Bəhaullah Yazılında təkrarlanan çox mənənə simvoldur: Həzret Bəhaullah bə ondan Özüne işarə kimi, bə hallarda Allahın keyfiyyətini birini göstərmek və yaxud iş etmişdir. Bu ayəde hədəfənə danışan iki herf - «Bəha» sözü B və H herfləridir. Həzret Bəhaullah deyir ki, üç herfdən (B, H və A) yuxarı ikisi Allah tərəfindən naziş olma və Onun adının üç herfinde cəmi Vəhyinin mənası və gücü bəşərə tam açılmamışdır. (Qeyd edək: ərəb dilində «Bəha» sözü - «şöla» mənənələri olub üç hədəfənə ibaretdir).

«KƏLİMƏT-I MƏKNUNƏ» oxu kitabı deyildir. O, Allahın adını yazmış və bize ondan örträ edilmişdir ki, her birimizə vəsiyyətləri, öyüd-nəsihatləri qadağanları ilə yaşamağa etsin. Yüz minlərlə insan nəsilə «KƏLİMƏT-I MƏKNUNƏ» tekrar-tekrar oxumuş, bu kəlamların insan ruhunu yükseltdiyini və İslah əzələrində hiss etməyən.